

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 11.Gf.40.243/2023/8.

A felperes:

felperes1

cím1

A felperes képviselője:

Dr. Sütő László Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sütő László ügyvéd)

cím8

Az alperes:

Alperes1

Cím2

Az alperes képviselője:

Dr. Szabó Zsombor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szabó Zsombor ügyvéd)

cím4

Az eljárás tárgya: vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 26.G.42.101/2021/53/II.

A fellebbezéssel támadott határozat kelte: 2023. június 22.

A fellebbezést benyújtó fél: az alperes 57. sorszám alatt

Í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 120.000 (százhuszezer) forint elsőfokú és 450.000 (négy százötvenezer) forint + áfa összegű másodfokú ügyvédi munkadíjból, valamint 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetékből álló perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság az 53/II. sorszámú ítéletében megállapította, hogy az alperes, mint a felszámolási ügy adósál önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselője a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona 84.440.677 forinttal csökkent.

Kötelezte a bíróság az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 670.100 forint perköltséget.

[2] Az elsőfokú bíróság ténymegállapításai szerint: az alperes 2016. március 16. napjától 2021. május 20. napjáig volt a felszámolási ügy adósál (a továbbiakban: adós) vezető tisztségviselője. Az adós vendéglátással és az azzal összefüggő egyéb tevékenységekkel foglalkozott. Ennek megvalósítása érdekében az adós, mint bérlő és a felperes mint, bérbe adó több ingatlanra vonatkozóan bérleti és jelzálogjogot alapító szerződést kötött 2017. június 14-én. Az adós volt egyéb kapcsolt vállalkozásai is, amelyekben az alperes tag, illetve tulajdonos is volt.

[3] Az adós üzleti tevékenysége már a megalakulásától kezdődően veszteséget termelt, aminek következtében a negatív saját tőkéje folyamatosan emelkedett. Az alperes 2014. június 18-tól tulajdonosa, majd 2016. március 16-tól vezető tisztségviselője az adósnak. A tulajdonosváltást megelőzően 2010. december 31-től kezdődően az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete már folyamatosan és tartósan fennállt, amivel az alperes, mint tulajdonos, majd később, mint ügyvezető tudomással bírt. Az adós továbbra is jelentős veszteséget termelt és 2016-tól sem sikerült a nyereséges gazdálkodást kialakítani.

A veszteséges gazdálkodása miatt legkésőbb 2018. január 1. napjától az adós likvid vagyonának csökkenése is bekövetkezett. Ennek egyik oka volt, hogy a speciális vendégkört igénylő speciális szaktudással rendelkező szakembereket foglalkoztató étterem megnyitása sem hozott pozitív eredményt. Egyre több tagi kölcsönt kapott az adós annak érdekében, hogy az étterem beindítható, fenntartható legyen. Az adós vagyona csökkenését eredményezte, hogy az eredmény terhére kivezetésre kerültek az immateriális javak, tárgyi eszközök és az alperes egy másik, kapcsolt vállalkozásába irányította az immateriális javakat, továbbá tárgyi eszközöket, ami a fizetéseképtelenség veszélyének állandósulásához vezetett.

[4] A 2017-2021. év üzleti adatai alapján megállapította, hogy az adós gazdasági helyzete egyik évben sem felelt meg a likviditás követelményének, a rövid lejáratú kötelezettségek teljesítéséhez a szükséges fedezet nem állt rendelkezésre. A tartós eszközállományt magába foglaló teljes vagyont egyre növekvő mértékben meghaladta az adóst terhelő kötelezettségek összege. A 2020. évben az eszközértékesítések miatt a vagyon radikálisan csökkent anélkül, hogy a rövid lejáratú kötelezettségek összege csökkent volna. 2017. december 31. napjától az adós saját vagyonnal már nem rendelkezett, kötelezettségeinek összege többszörösen meghaladta a jegyzett tőkéjének a mértékét és az idegen források bevonásával sem sikerült a negatív mérleget megfordítani.

2017-2022. üzleti években az üzemi és az adózott eredmény folyamatosan veszteséges volt, mivel a költségek, azaz az anyagi és személyi jellegű ráfordítások meghaladták az elért árbevételt. Ezt a helyzetet rontották 2018-tól a vendéglátásban bekövetkező negatív folyamatok, így az alperes döntése folytán az adós még a Covid járványt megelőzően beszüntette a tevékenységét és 2020. évben a befektetett eszközállományt értékesítette. Az értékesítés nettó árbevétele 2017-ben 196.017 ezer forint volt, ez a 2018. évben a harmadára, majd 2019. évre nulla forintra csökkent. A befektetett eszközállomány értékesítése pénzbevételt eredményezett, de ezzel az adós a gazdálkodását eredményessé tenni nem tudta.

[5] Az adós 2018. április 12-én „vis maiorra” hivatkozva azonnali hatállyal felmondta a felperessel 2017. június 14-én megkötött bérleti szerződést. A felmondás okaként az ágazatot sújtó munkaerőhiányt jelölte meg, amelynek következtében nem tudta tovább működtetni az éttermet. A felperes – tekintettel arra, hogy álláspontja szerint a felmondás jogellenes volt – keresetet terjesztett elő az adós ellen. A Fővárosi Törvényszék ügyszám1. szám alatt, 2020. február 14-én jogerőre emelkedett ítéletével kötelezte az adóst 207.015,59 euró és járulékai, valamint 3.793.606 forint perköltség megfizetésére. Az adós a fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért a felperes ellene felszámolási eljárást kezdeményezett, az elrendelt felszámolás kezdő időpontja 2021. május 20. napja volt. Az adós felszámolási eljárásában a felszámoló a felperes hitelezői igényét 2021. augusztus 10-én nyilvántartásba vette.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, a felperes keresetében annak megállapítását kérte a csodeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. § (1) bekezdése alapján, hogy az alperes, mint a felszámolás alatt álló felszámolási ügy adósa 16. március 2021. május 20. napja közötti ügyvezetője a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladatait nem a

hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látta el és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona 84.440.677 forinttal csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése meghiúsulhat.

[7] A felperes keresete ténybeli alapjaként előadta, hogy az adós a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évet meghaladóan is fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt a beszámoló adatai alapján. A felszámolás kezdő időpontját megelőző utolsó lezárt üzleti év végén (2020. december 31. napján) változatlan törzstőke mellett az adós mutatói -129.783.000 forint összegű eredménytartalékra és -148.814.000 forint összegű saját tőkére változtak. A felperes az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztének legkésőbbi időpontját 2018. április 11. napjában, az adós által a bérleti szerződést felmondó időpontot megelőző napban jelölte meg. Az adós ugyan az áprilisi bérleti díjat és a munkavállalókat még kifizette, azonban álláspontja szerint ebben az időpontban az adós lényegében fizetéseképtelenné vált.

A felmondással az alperes nem a hitelezői érdekek figyelembevételével járt el, mert nem tett kísérletet a szerződés feltételeinek módosítására, a közös megegyezéssel történő megszüntetésre, amely esetében a felperest nem, vagy kisebb mértékben érte volna kár. Ilyen magatartásként értékelte azt is, hogy a bérleményt a felmondás közlésekor nem adta át. E körben hivatkozott arra is, nem hozta meg az alperes a jogszabály által előírt tőke helyreállításához szükséges döntéseket, illetőleg az adós folyamatosan élte fel a vagyonát.

Az alperesnek róta fel azt is, hogy az adós mérlegében elmulasztotta feltüntetni az cég4-ben való részesedését. Elmulasztotta a céltartalékképzést is, és a számviteli törvény 81. § (1) és (2) bekezdéseinek előírásaival szemben a megítélt kártérítési összeget sem szerepeltette a beszámolóiban.

Alperes jogsértő magatartásaként hivatkozott arra is, hogy nem tett teljes körűen eleget a Cstv. 31. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségeinek, továbbá a felszámolási eljárásban valótlán nyilatkozatot tett, amikor a „zárójelentésben illetőleg a közbenső mérlegben” nem szerepeltette az cég4-ben való üzletrészt.

[8] Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta, hogy az adós a felszámolás elrendelését megelőzően fizetéseképtelen helyzetben lett volna, mivel a felperes követelésén kívül más tartozása nem volt.

Hangsúlyozta, hogy az adós által üzemeltetett étterem felújítását, felszerelését, működését finanszírozta, az bevezetés alatt állt, amennyiben rendelkezésre állt volna a megfelelő személyzet, tovább működtette volna.

A perbíróság ítéletében foglaltak ellenére vitatta a felmondó nyilatkozat jogellenességét. Előadta, hogy a bérlet felmondásakor a tartozást megközelítő értékű ingóságot ajánlott fel a felperes részére. A felszámolási eljárás során ezekkel a bérleményben hagyott eszközökkel azért nem számolt el, mert ezeket az ingóságokat ajánlotta fel a felperesnek, amelyek elfogadásáról a felperes nem nyilatkozott, azonban ezekkel az ingóságokkal együtt adta bérbe a következő bérlőnek az ingatlant. Vitatta, hogy nem működött együtt a felperessel, mivel a kommunikáció folyamatos volt közöttük, ezt igazolja, hogy az étterem működési engedélyét azonnal visszaadta, hogy a felperes új bérelője azt tudja igényelni.

[9] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulatra alapítottnak találta.

Elsőként rögzítette a perben nem vitatott tényeket, mely szerint az adós a cégnyilvántartásba bejegyzett cég volt; felszámolása kezdő időpontja 2021. május 20.; az alperes az adós tulajdonosa volt 2014. június 18-tól; majd 2016. március 16-tól a felszámolás kezdő időpontjáig az ügyvezetője is volt. A felperes, mint bérbeadó és az adós, mint bérlő között bérleti és jelzálogjogot alapító szerződés jött létre 2017. június 14-én; az adós felszámolási eljárásában a felperes a hitelezői igényét bejelentette; a felszámoló az igényt nyilvántartásba vette.

[10] Vizsgálta az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete kezdő időpontjának bekövetkezését arra tekintettel, hogy a felperes ezt az időpontot 2018. április 11. napjában, a bérleti szerződést felmondó nyilatkozatot megelőző időpontban jelölte meg. A felperes állította, hogy az alperes a felszámoló részére az alperes vagyonára és iratanyagára vonatkozó átadási kötelezettségét nem teljesítette a Cstv. 31. § (1) bekezdés a) pontja szerint, így az adós vagyonának hollétéről a felszámoló információval nem rendelkezett. Az elsőfokú bíróság – figyelemmel arra, hogy az alperes ennek tényét vitatta – a Pp. 265. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a bizonyítást a felperesre terhelte. A felperes indítványára meghallgatta felszámoló biztos felszámolóbiztost, aki előadta, hogy az alperes a Cstv. 31. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget tett, azonban ezekből a felszámoló az adós egyik vagyoneleméről nem szerzett tudomást. Mivel időközben ismertté vált, hogy az adós rendelkezik egy üzletrésszel, közbenső mérleget fog készíteni és az üzletrészt pályázat útján kívánja értékesíteni.

Az elsőfokú bíróság a felperes indítványára igazságügyi szakértőt rendelt ki, aki megállapította, hogy az adós 100%-os tulajdonában lévő cég4-ben történő befektetést a számviteli beszámolók a 2017-2021. üzleti évekre nem tartalmazták. Ezen gazdasági társaságnak a 3.000.000 forintos jegyzett tőkéjét a számviteli nyilvántartásban a befektetett pénzügyi eszközök mérlegcsoportban sem jelenítette meg az adós a 2017. évi mérlegében, amely sérti a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 27. § (1) bekezdését.

[11] A fenti tényekből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az alperes által átadott iratanyagok a felszámolás általános szabályai szerinti lefolytatásához nem voltak alkalmasak, emiatt a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint a bizonyítási teher megfordult, amely szerint az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a vezető tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket is figyelembe vette. Rögzítette, amíg az alperes e tényeket nem bizonyítja, az ellenkezőjét valós tényként kell elfogadni. A felperes is hangsúlyozta keresetében, hogy az alperes a Cstv. 31. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kötelezettségét nem teljesítette, ezért a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell.

[12] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésre alapított keresetben a következményeket érintően három különböző tényállás állítható.

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján a felelősség azokért a magatartásokért áll fenn, amelyet a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után tanúsított a vezető, így a

felperesnek a keresetében pontosan meg kell jelölni, majd bizonyítani azt az időpontot, amikor ez a fenyegető helyzet bekövetkezett. Tekintve, hogy a felperes által a fenyegető helyzet kezdeteként előadott 2018. április 11-ei időpontot, valamint annak indokát az alperes vitatta, a felperesre terhelte a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének bizonyítását. A felperes az általa előadottakat a csatolt mérleggel, illetve az adós pénzügyi adatait tartalmazó kimutatással, valamint könyvszakértő szakvéleményével kívánta bizonyítani. Az elsőfokú bíróság a kirendelt igazságügyi szakértő véleményét az ítélkezése alapjául elfogadta. A szakértői vélemény a felperes hivatkozását alátámasztotta. A szakértő megállapította, hogy a fenyegető helyzet valójában már a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évnél jóval korábban bekövetkezett. Ennek okaként jelölte meg, hogy 2010-től rövid lejáratú kötelezettségenként kimutatott tagi kölcsönök szerepeltek az elszámolásokban, amelynek összege folyamatosan nőtt. Ezt alátámasztotta az alperes személyes előadása is, mely szerint az étterem fenntartásához folyamatosan saját tőkét kellett igénybe venni.

A szakértő a tagi kölcsönnyújtás mellett a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének okaként jelölte meg, hogy az adós a megalakulásától kezdve veszteséget termelt, így a saját tőke negativitása folyamatosan emelkedett. Az alperes a veszteség növekedése megállítása érdekében a szükséges tulajdonosi, illetőleg ügyvezetői intézkedéseket nem tette meg. Egy fizetésképtelenséggel fenyegető állapotban lévő adós ügyvezetését vette át, azonban nem tett semmilyen olyan intézkedést, amellyel ezt a helyzetet megfordította volna. A fenntartáshoz szükséges tőkét saját tőkével pótolta, egyéb gazdasági döntést azonban nem hozott.

[13] A fentiek figyelembevételével a bíróság megállapította, hogy az adós fizetésképtelenséggel fenyegető helyzete a felszámolást megelőző három évnél korábban, a szakértő által is megállapított 2010. december 31. napjával bekövetkezett.

[14] A felperes állította, hogy az alperes tulajdonosként és ügyvezetőként tanúsított magatartása a hitelezői érdekeket nem szolgálta. Az alperes ennek tényét vitatta. Az elsőfokú bíróság e körben a bizonyítást az alperesre terhelte. Az elsőfokú bíróság a mérlegek alapján megállapította, hogy a 2017-ben realizált árbevétel 2018-ban 2/3-dal csökkent, 2019-től pedig nulla forintban teljesült, az alperes ügyvezetői időszaka alatt a vagyon az adós tevékenységet záró mérlegének időpontjáig – 2021. május 19-ig – 80.876.000 forinttal csökkent. Rögzítette, hogy a kötelezettség tagi kölcsön volt, ennek 2016. évi összege 176.687.000 forint volt, azonban ennek valóságát bizonylatok hiányában nem lehetett megállapítani. A kötelezettségállomány ellentételezéseként 39.164.000 forint került elszámolásra. Az cég az adós tulajdonát képezte, így az adós vagyona 3.000.000 forintos növekedése állapítható meg, míg 2020-ban az immateriális javak és tárgyi eszközök könyvből való kivezetése a tőkevagyon összegét csökkentette és ennek a vagyonra gyakorolt negatív hatása 17.752.000 forint volt.

Megállapította, hogy az adós mérlegében a valós adatokat nem szerepeltette a 2020. évi mérleg, az a jogerős ítéletben megállapított fizetési kötelezettséget nem tartalmazta annak ellenére, hogy az ítélet 2020. február 14-én jogerőre emelkedett, tehát az adós a felperessel szemben fennálló tartozását a 2020. évi kötelezettségek mérleg főcsoport rövid lejáratú kötelezettségek mérleg csoportban nem mutatta ki. Ebből az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy az alperes által hitelesített 2020. évi számviteli beszámoló nem a valós vagyoni pénzügyi helyzetet mutatta be.

[15] Az elsőfokú bíróság a döntése indokolásában rögzítette, hogy az alperes terhére róható károkozó magatartásként jelölte meg a felperes, hogy az adós vagyónaként az cég4-t a beszámolóiban nem tüntette fel és erről a vagyonról a felszámolót sem tájékoztatta. A kirendelt szakértő a véleményében alátámasztotta, hogy az adós nem a valós pénzügyi helyzetet mutatta be számviteli beszámolójában.

[16] Az elsőfokú bíróság az alperes felelősség alóli kimentése körében nem fogadta el azt az alperesi érvelést, hogy a több étterem közül legalább az egyiket sikeressé szeretne volna tenni. Megítélése szerint az se vezethetett kimentéshez, hogy a vendéglátóiparban munkaerőhiány volt, ezért az alperes ezzel kapcsolatos bizonyítási indítványát mellőzte.

[17] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezte után nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve, hogy az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében. Erre tekintettel az alperesnek a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első tényállása szerinti felelősségét megállapította.

A felelősség mértékét a felperes által megjelölt összegben határozta meg, aki a bejelentett hitelezői igények összegével megegyezően, 84.440.677 forintban jelölte meg a vagyonsökkenés összegét.

[18] A pernyertes felperes perköltségének megtérítésére az alperest kötelezte, amely a jogi képviselő munkadíjából, a 36.000 forint kereseti illetékből és az 596.000 forint szakértői díjból tevődött össze.

[19] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen a Pp. 383. § (1) és (2) bekezdése alapján anyagi-jogi felülbírálat körében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan a Pp. 381. §-a alapján eljárásjogi szabálysértésre hivatkozva annak hatályon kívül helyezését kérte. Kérte továbbá a felperest perköltség megfizetésére kötelezni, 48.000 forint fellebbezési illeték és az IM rendelet 3. § (3)-(5) bekezdése szerinti ügyvédi munkadíj összegében.

[20] Új tényként kérte figyelembe venni, hogy a felszámoló az adós felszámolási eljárásában az cég4-ben meglevő üzletrészt megkísérelte értékesíteni, az árverés vége 2023. július 26. napja volt.

[21] Anyagi-jogi jogszabálysértésként hivatkozott arra, hogy a bíróság a tényállást helytelenül állapította meg és a bizonyítékokat tévesen értékelte, az anyagi jogszabályokat tévesen értelmezve hozott döntést.

Sérelmezte, hogy a felszámoló nem mérte fel megfelelően az adós vagyont. A Cstv. 30. § (1) bekezdése, 46. § (1) és (2) bekezdése értelmében a közhiteles cégnyilvántartás adatait megtekintve a felszámoló tudomást szerezhetett volna az adós által tulajdonolt üzletrésről. Úgy vélte, mivel a közhiteles cégnyilvántartás tanúsította, hogy az adós cégtulajdonnal rendelkezett, így értelmezhetetlen, hogy ezt az adósi vagyont az alperes ne adta volna át a felszámolónak.

Megalapozatlannak tartotta az elsőfokú ítélet azon megállapítását, hogy „A társaságnak pedig vagyona a felszámolói nyilatkozat szerint nem volt fellelhető. Csupán utóbb nyert bizonyítást az cég4 léte, azonban az üzletrész értékesítésétől bevétel nem várható.” Ugyanakkor az elsőfokú bíróság a 27. sorszámú vagyoni biztosíték elrendelése iránti kérelmet elutasító jogerős végzése indoklásában rögzítette, hogy az üzletrész értéke további bizonyítás tárgya. A vagyoni biztosítékról hozott végzésben a bíróság a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése valószínűsítését sikertelennek tartotta a felperes részéről, ugyanakkor a perben az elsőfokú bíróság már a bizonyítási teher átfordulását állapította meg.

[22] Álláspontja szerint a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulata szerinti felelősség megállapításához szükséges tényállási elemek nem teljesültek. Az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezésének időpontját mind a felperes, mind a szakértő tévesen állapította meg. A felperes által állított és a szakértő által leírt fenyegető helyzet nem következett be az általuk állított időpontban. Előadta, hogy a bérleti szerződés megkötésének évében az adós árbevétele 196.000.000 forintot meghaladó volt és a perben megítélt felperesi követelést meghaladóan csupán egyetlen 800.000 forintos köztartozása volt az adósnak.

Álláspontja szerint az adós nem kerülhetett fizetéseképtelen helyzetbe, de még fenyegető helyzetbe sem, hiszen a fenntartáshoz nélkülözhetetlen kifizetéseket minden esetben saját tőkével pótolta. Nem az alperes felróható magatartása, hanem külső körülmények rontották az adós pénzügyi helyzetét, így az, hogy a felperes a kezdeti bérleti díjat másfélszeresére emelte, illetve, hogy a munkavállalók 2018-ban eltűntek a munkaerő piacról. Az alperes az üzlet beindításához kb. 100.000.000 forint összegű kezdő beruházást eszközölt. 2017-ben az adós jelentős árbevételt realizált, ami 2018-ban esett le jelentősen a jogvitával is okozati összefüggésben, mivel az adós infrastruktúra nélkül marad. Az alperes a bérlet felmondásával az egyetlen racionális döntést hozta meg.

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megállapítása köréből több eseti döntésre hivatkozott. Többek között idézte a BDT2018.3831. számú eseti döntést, és kifejtette, az adós nem volt fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben a felperes elsőfokú pernyertességét tartalmazó ítélet kézbesítéséig. Az alperesnek nem kellett arra következtetnie az elsőfokú ítélet megszületése és kézbesítése előtt, hogy az adós társaság a kötelezettségeinek tenni nem eleget tud. Ebből következően bár a társaság ügyvezetését eleve negatív saját tőkével vette át, a nagyszámú 2017-es árbevétel okán semmi nem utalt arra, hogy a vendéglátóipar helyzete a következő évben gyökeres fordulatot vesz.

[23] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a felperes által hivatkozott, visszaigazolt hitelezői igények összegével egyezően állapította meg a vagyonsökkenés mértékét. Kiemelte, a vagyonsökkenés nem azonos az egyes hitelezők kielégítetlen követelésével. A

megállapított vagyoncsökkenés összecszerúsége semmilyen tényből nem következik és azt a szakértői vélemény sem támasztotta alá. E körben is több eseti döntésre hivatkozott, amelyek lényege, hogy a vagyoncsökkenés megállapításánál nem annak van jelentősége, hogy valamely hitelezőt milyen konkrét összegű vagyoni hátrány ért, vagy hogy az adós vagyonából ki lehet-e elégíteni az igényt, hanem ez az az összeg, amely az alperes mulasztása miatt jelenik meg csökkenésként az adós vagyonában. Mindezek alapján az összecszerúség körében tett indokolás semmilyen módon nem vezethető le sem logikailag, sem számszakilag a tényekből, bizonyítékokból, szakértői véleményből.

[24] A hitelezők érdekeinek figyelembevétele és a felróhatóság körében a BDT2016.3499. számú eseti döntésre hivatkozva kiemelte, hogy a vezetőnek a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezése után meghozott azon gazdasági döntése, amely utóbb tévesnek bizonyult, nem alapozza meg a vezetői felelősségét, erre csak akkor kerülhet sor, ha a konkrét gazdasági döntés meghozatalához többlet tényállási elem kapcsolódik. Hivatkozott továbbá a BH2020.8.244, BH2022.50. számú eseti döntésekre, amelyek lényege, hogy nem alapozza meg a vezető felelősségét, ha nem tett olyan ésszerűtlen intézkedést a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után, amely negatívan hatott a társaság működésére.

Kiemelte, hogy nincs arra vonatkozóan a perben adat, hogy bármely hitelezőt is előnyben részesítette volna a többi hitelezővel szemben, vagy hogy a társaság korábbi követeléseit a hitelezők rovására fizette volna ki. Az elsőfokú bíróság a szakértőhöz kérdést intézett a vonatkozásban, hogy az alperes részéről a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontját követően megállapítható-e olyan vezetői vagy tulajdonosi tevékenység, amely a hitelezők érdekeinek sérelmét okozta. A szakértő válaszában ilyen sérelmet okozó mulasztásként jelölte meg, hogy a befektetett pénzügyi eszközök között nem került kimutatásra az adós 100%-os tulajdoni részesedése, amely következtében ki nem mutatott vagyon 3.000.000 forint volt, továbbá a befektetett eszközök – immateriális javak, tárgyi eszközök – nyilvántartási értéken, ellenérték nélkül történő kivezetése a vagyont 17.752.000 forint összegben csökkentette. A szakértő arra a kérdésre, hogy felelős gazdálkodást folytatott-e az alperes a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a válaszát négy pontban részletezte: úgy vélte megállapítható, hogy ennek a kötelezettségének nem tett eleget, elsőként megjelölte, hogy a tulajdonába kerülő társaság a fizetéseképtelenség veszélyét mutató vagyonszerkezettel rendelkezett, másodikként, hogy 2015-ben a vagyont meghaladó rövid lejáratú kötelezettségként kimutatott tagi kölcsön összegét nem akarta és nem is tudta kigazdálkodni, harmadikként a tartósan veszteséges állapot ellenére gazdálkodásán nem változtatott, negyedikként a negatív saját tőke folyamatos növekedésének ismeretében 2017. üzleti évben új vállalkozásba fektetett be, ez pedig olyan üzleti kockázatot hordozott magában, amely megkérdőjelezte a vállalkozás folytatása iránti szándékát.

A fenti szakértői megállapításokból megállapítható, hogy az cég4-ben fennálló, de az adós mérlegében ki nem mutatott üzletrész pusztán könyvviteli értelemben nem volt meg. A befektetett eszközök kivezetése tekintetében a szakértő csupán annyit állapított meg, hogy azok kivezetésre kerültek, azt nem tudta megállapítani, hogy ezek mik lehetnek, valóban értékesíthető vagyontárgyak voltak-e, így a vagyonvesztés e tekintetben sem állapítható meg. A szakértő az alperes terhére rőtt, hogy tagi kölcsönrel terhelt társaságot vett át. Ebből azonban nem lehetett arra következtetni, hogy ez a körülmény vezetett az adós felszámolásához. Úgy vélte, anélkül, hogy a felszámoló korrekt vagyonfelmérését megismerte volna, a szakértő nem volt olyan helyzetben, hogy a vagyonvesztés kérdésében megalapozottan nyilatkozzon. Nem tudta megállapítani a tagi kölcsön sorsát, így azt sem

állapíthatta meg megalapozottan, hogy az a társaság vagyonát csökkentette-e vagy sem. Amíg a szakértő nem tud arról, hogy az értékesítendő üzletrész mennyiért került értékesítésre, arról sem nyilatkozhat, hogy milyen kihatással van a társaság végrehajtás alá vonható összvagyonára. Mindezek miatt az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok mérlegelése köréből ki kellett volna zárnia a szakvélemény aggályos megállapításait.

[25] A kimentés kérdéskörében – álláspontja szerint – a bíróság tévesen értelmezte a Cstv. 33/A. § (4) bekezdésében foglaltakat és abból téves következtetést vont le. Érvelése szerint a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés tényálláselemei nem teljesültek, mert alapvetően tévesen jutott a bíróság arra a következtetésre, hogy kimentési okokat kellett volna felhoznia az alperesnek. Úgy vélte, hogy az üzletrésznek nem volt jelentősége a bizonyítási teher megfordulása megállapítása szempontjából. Állította, hogy a kimentése eredményes volt, minden olyan ügyvezetői intézkedést megtett, amik a hitelezők érdekeit szolgálták. A marasztaló ítélet összecszerúsége olyan nagy terhet jelentett a vállalkozás számára, amely kigazdálkodhatatlannak bizonyult, de semmilyen módon nem az ügyvezetői tevékenységgel okozati összefüggésben felróható módon keletkezett. Azt előre látni ügyvezetőként, hogy a felmondásból ilyen összegű marasztaló ítélet lehet, nyilvánvalóan nem lehetett olyan bizonyossággal, hogy ne hozza meg az ügyvezető azt a felelősnek tűnő döntést, hogy felmondja a bérletet, amikor egy speciális profilú vállalkozás különleges munkaerőpiaci igényeivel összefüggő körülmények ellehetetlenítették a vállalkozás további működését.

[26] Az eljárásjogi jogszabálysértések körében hivatkozott a tényállás helytelen megállapítására, a bizonyítási teherről történő megfelelő kioktatás elmaradására.

[27] Hivatkozott arra, hogy a Pp. 3. §-a, 6. §-a, a 183. § (1) bekezdése, (6) bekezdése teljesülését a bíróság anyagi pervezetése hivatott garantálni, ennek körében a Pp. 237. § (2) bekezdése alapján, ha a perfelvételi nyilatkozat nem terjed ki valamely lényeges tényre, a bíróság az (1) bekezdésben foglaltakon túl tájékoztatja a feleket a bizonyíték rendelkezésre bocsátásának, illetve a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, valamint a bizonyítás esetleges sikertelenségének a következményéről is. A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a bizonyítási érdekekkel kapcsolatos tájékoztatás körében a felek részére a bíróságnak tájékoztatási kötelezettsége van. A bíróságnak anyagi pervezetést kell gyakorolnia, amely bírói aktivitást igényel, ennek körében kell a bizonyítással kapcsolatos közrehatási tevékenységét is kifejezteni. Ezt juttatta kifejezésre a Kúria BH2022.47. eseti döntése. E körben emelte ki a Pp. 216. § (1) bekezdés és Pp. 220. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettséget. Álláspontja szerint jelen eljárásban a bíróság anyagi pervezetése az ügy érdemét tekintve a peranyagban egy helyen érhető tetten: a 28. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldalán a jogvita szempontjából lényegesnek tartott nyilatkozatok összegzését követően tájékoztatta a feleket a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítás terhéről, azonban arra nézve semmilyen iránymutatást nem adott, hogy mely tényállítást mely félnek kell bizonyítania, a bizonyítás eredményessége mely félnek áll érdekében, holott ezeknek a per jellegzetessége és a kereseti kérelem okán a jelen perben különös jelentősége van.

Ennek körében kiemelte, hogy a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése nem a felelősséget telepíti, hanem a bizonyítás terhét fordítja meg, amelyet jelen esetben a bíróság az ítélete indokolása szerint alkalmazott. Az ítéletből azonban nem állapítható meg pontosan, hogy melyek a

felperes állításai és melyek a bíróság megállapításai. Hangsúlyozta, amennyiben a per során a bíróság úgy látta, hogy a bizonyítás terhe átfordult, szükséges lett volna a feleket tájékoztatni anyagi pervezetése körében, akár alperes személyes meghallgatása, akár a felszámolóbiztos tanúkénti meghallgatása, akár a szakvélemény beérkezte után arról, hogy ettől kezdve az alperesen a kimentés terhe, tekintve, hogy az ügyvezetői felelőssége mellett vélelem szól. A perfelvétel lezárta a bíróság kioktatása tartalmát tekintve sem feleltethető meg a megforduló bizonyítási teher szerinti bizonyítási érdeknek és ezt követően később sem adott tájékoztatást a bíróság a megváltozó bizonyítási teherről. Amennyiben az elsőfokú bíróság közrehatási tevékenységét teljesítette volna, az alperes esélyt kaphatott volna ellenkérelem-változtatásra, vagy esetleges bizonyítás felajánlására. A Pp. 384. § (1) és (2) bekezdésében írtak ellenére a bizonyítási teherről történő megfelelő kioktatás az elsőfokú eljárásra tartozik, ezért találta indokoltnak az ítélet hatályon kívül helyezését. E körben idézte a civilisztikai kollégiumvezetők 2019. november 28-29-ei Országos Tanácskozásának 21. állásfoglalását.

[28] A felperes az alperes fellebbezésére írásbeli észrevételt nem tett, a tárgyaláson az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[29] Az alperes fellebbezése folytán az ítéletnek nem volt a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján jogerőre emelkedett rendelkezése, ennél fogva a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet teljes egészében bírálta felül.

[30] A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

[31] Az elsőfokú bíróság az elé tárt bizonyítékokat értékelve rögzítette az általa megállapított tényállást és az abból levont következtetéseit. A Fővárosi Ítéltábla azonban a tényekből levont jogi következtetéseivel és a döntésével nem értett egyet.

[32] A felperes 2021. december 2. napján megállapítási keresetet terjesztett elő az adós társaság utolsó bejegyzett ügyvezetőjével szemben a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében megfogalmazott felelősségi szabály első és a második fordulatra alapítottnak is. A felperes kérte annak megállapítását, hogy az alperes, mint a felszámolás alatt álló felszámolási ügy adósa 2016. március 16. napja és 2021. május 20. napja közötti ügyvezetője a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látta el és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona 84.440.677 forinttal csökkent, **vagy** a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. A kereseti kérelem megfogalmazásából – tartalma szerint – arra a következtetésre lehetett jutni, hogy a felperes a kereseti kérelmeit látszólagos tárgyi keresethalmazatként (vagyilagosan) terjesztette elő. A keresetek sorrendiségét illetően az elsőként megjelölt, a felelősségi törvényi tényállás első fordulatra alapított kereseti kérelmet kellett elsőként vizsgálni és csak ennek sikertelensége esetén kerülhetett volna sor a második fordulat szerinti kereset érdemi vizsgálatára.

[33] A keresetek elbírálására a felszámolási kérelem benyújtásakor hatályos alábbi csődtörvényi rendelkezések az irányadók:

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint a hitelező vagy – az adós nevében – a felszámoló a felszámolási eljárás alatt keresettel kérheti a 6. § szerint illetékes bíróságtól annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat. E bekezdés alkalmazásában a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó tevékenységnek minősül az is, ha a vezető elmulasztotta a környezetkárosodás megelőzésére, a környezetkárosítás abbahagyására, illetve a kármentesítésre vonatkozó, jogszabályban meghatározott kötelezettségeket, és ennek következtében a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. Ha többen közösen okoztak kárt, felelősségük egyetemleges.

A (2) bekezdés szerint a gazdálkodó szervezet vezetőjének minősül az a személy is, aki a gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt.

A (3) bekezdés szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgel kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.

A (4) bekezdés szerint mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve (döntéshozó szerve) intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.

Az (5) bekezdés szerint amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a)–d) pontja szerinti beszámolóképzési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, neki kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

[34] Az adós vezető tisztségviselőjének felelőssége tehát a fenti szabályozás helyes értelmezése szerint akkor állapítható meg, ha a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében rögzített valamelyik törvényi tényállás összes eleme igazoltan fennáll, az alperes pedig a felelősség alól eredményesen nem tudta kimenteni magát [Cstv. 33/A. § (4) bekezdés].

[35] A Pp. 265. § (1) bekezdése szerint – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítani, akinek érdekében áll, hogy azokat a

bíróság valósnak fogadja el (a továbbiakban: bizonyítási érdek), továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményét is ez a fél viseli. A Pp. 265. § (1) bekezdésében írt általános szabályoktól eltérő, bizonyítási terhet megfordító szabály a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése arra az esetre, ha a felperes az alperes irat- és adatszolgáltatási-, illetőleg az éves beszámoló letétbehelyezési kötelezettségének elmulasztását igazolja.

[36] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése határozza meg tehát azt a három anyagi-jogi tényállást, amely a vezető felelősségének alapját képezheti. Keresetét erre alapító felperes e jogalapra hivatkozással egyben az érvényesíteni kívánt jogot is megjelöli [Pp. 7. § (1) bekezdés 8) pont]; ezt követően elő kell adnia a kereseti kérelmet megalapozó tényeket, továbbá az érvényesíteni kívánt jog, a tényállítás és a kereseti kérelem közötti összefüggés levezetésére vonatkozó jogi érvelést [Pp. 170. § (2) bekezdés b), c), d) pont]. A kereset tehát akkor teljes, akkor bírálható el, az alperes pedig szintén akkor kerül abba a helyzetbe, hogy az előadottakkal szemben védekezhessen, ha a felperes a vezetőnek felróható konkrét magatartás előadása mellett, logikai zárt láncolatban levezeti az azzal összefüggésben bekövetkezett okozatot (az adós vagyonának csökkenését, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulásának a veszélyét).

[37] A felperes jelen perben hivatkozott a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében foglaltakra is, ezért az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy e törvényhely alkalmazható-e adott esetben, mert ez alapvetően meghatározza a felek bizonyítási kötelezettségét. Ennek körében úgy foglalt állást, hogy az alperes által átadott iratanyagok a felszámolás általános szabályai szerinti lefolytatásához nem voltak alkalmasak, ezt arra alapította, hogy az adós számviteli beszámolója és tevékenységzáró mérlege nem tüntette fel az cég4-ben lévő üzletrészt, mint tulajdonát, erre tekintettel a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerinti bizonyítási teher megfordulását is megállapította.

[38] Az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a kérdésben, hogy a Cstv. 31. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség elmulasztását kell megállapítani abban az esetben, ha a felszámolás alatt álló gazdasági társaság volt vezetője a felszámoló részére átadja ugyan az adós társaság egyes iratait, valamint a tevékenységzáró mérleget, azonban a mérlegeiben nem tünteti fel az adós tulajdonát képező összes vagyonelemet. Így jelen esetben az cég4-ben lévő üzletrész tulajdonjoga feltüntetése hiányában az alperes részéről az iratátadás teljessége nem volt megállapítható. Az alperes az iratátadás teljes körű teljesítésének kötelezettsége alól eredményesen nem mentesülhet a fellebbezésében előadott azon körülmények folytán sem, hogy a cégnyilvántartás tartalmazza a gazdasági társaság által tulajdonolt üzletrészeket is. A felszámoló vagyonfelkutatási tevékenysége nem helyettesíti a Cstv. 31. § (1) bekezdésében az utolsó ügyvezető kötelezettségeként előírtak maradéktalan teljesítését. A bizonyítást megfordító szabálynak azonban jelen esetben az alábbiakban kifejtettek miatt nem volt jelentősége.

[39] A bíróság a Pp. 342. § (1) bekezdése szerint a kereseti kérelmekhez kötve van, így döntése nem terjedhet túl a felperesek által érvényesített jog alapjául előadott tényeken, amelyhez a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alkalmazása szempontjából elválaszthatatlanul hozzá

tartozik a vezető tisztségviselő magatartása és az azzal okozati összefüggésben álló következmény is, azaz az alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tények előadása is [Pp. 7. § (1) bekezdés 8) pont és 170. § (2) bekezdés b), c) pont].

[40] A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes az adós ügyvezetőjeként az adós társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét, azaz 2018. április 11. napját követően ügyvezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látta el és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona 84.440.677 forinttal csökkent, vagy az adós felszámolási eljárása során bejelentett hitelezői igények kielégítését az alperes más okból teljes egészében megghiúsította. A felperes tehát kérelmét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első és második fordulatra is alapította, amelyek ugyan vagylagos viszonyban álltak egymással, azonban ettől függetlenül mindkét kérelemmel összefüggésben köteles lett volna előadni a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt törvényi tényállást megvalósító tényeket [Pp. 170. § (2) bekezdés c)-d) pont] pontosan megjelölve az első fordulat esetében, hogy az állított magatartással vagy mulasztással közvetlen okozati összefüggésben az adós gazdálkodó szervezet aktív vagyonában milyen csökkenés következett be, míg a második fordulat esetében azt az aktív vagy passzív magatartást pontosan megnevezve, amelynek következtében a hitelezői igények kielégítése (más okból, mint a vagyonszökkenés) teljes mértékben megghiúsulhat.

[41] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulata alapján megalapozottnak találta.

[42] E körben azt helytállóan állapította meg, hogy az adós felszámolás alá került, a felszámolási eljárás alatt a felperes az adós hitelezője volt, a kereset benyújtásakor a felszámolási eljárás még nem fejeződött be, az adósnak a cégnyilvántartásba bejegyzett utolsó ügyvezetője az alperes. A felperes további tényelőadásai azonban nem feleltek meg a [40]-[41] bekezdésben előírtaknak.

[43] A bizonyítási teher vizsgálatára, annak kiosztására csak azt követően kerülhetett volna sor, amennyiben a felperes keresete alkalmas a felelősség megállapítására. A felperes keresete vizsgálata körében azonban megállapítható volt, hogy a felperes által előadott tények a hitelezői érdekeket sértő magatartások körében hiányosak voltak, keresete nem tartalmazta az állított tények és a következmények közötti okozati összefüggés levezetését.

[44] Az ítéltábla megítélése szerint a felperes által megjelölt hivatkozások egyike sem volt konkrét felróható magatartásként az alperes terhére oly módon értékelhető, hogy mögöttes kártérítési felelőssége megállapítható legyen.

[45] A felperes jogszabályi hivatkozásokkal alátámasztotta több hitelezői érdeket sértő magatartást sorolt fel: így ekként értékelte azt, hogy az adós a bérleti szerződés

felmondása előtt nem egyeztetett vele a bérleti szerződés feltételeinek módosítása, esetleges megegyezéssel történő megszüntetése érdekében, mivel ez esetben a felperest kár nem érte volna, vagy annak mértéke alacsonyabb lett volna. Ilyen magatartásként hivatkozott arra is, hogy nem adta át a bérleményt, a bérlemény visszaadása érdekében nem működött együtt.

Kiemeli az ítéltábla, hogy a fenti adós részéről tanúsított magatartások a bérleti szerződés felmondása érvénytelensége iránt indított perben értékelésre kerültek, jelen felelősségi törvényi tényállás esetében nem értékelhetők az alperes olyan jogellenes magatartásaként, amellyel közvetlen okozati összefüggésben bekövetkezett volna az adós társaságnál az adós aktív vagyonának csökkenése. Ezek a magatartások az adós aktív vagyonának csökkenésére kihatással nem voltak.

Hitelezői érdeksérelemként jelölte meg a felperes azt is, hogy az alperes nem írta alá a jelzálogjog törléséhez hozzájáruló nyilatkozatot. Az ítéltábla kiemeli, ez a magatartás sem hozható összefüggésbe az adósnál bekövetkezett esetleges vagyonszőkkenéssel.

Hitelezői érdeket figyelmen kívül hagyó magatartásként hivatkozott arra, hogy az alperes a 2017. évi beszámoló elfogadásától szándékosan nem tette meg a szükséges lépéseket az adós tőkehelyzetének rendezése érdekében, nem intézkedett a taggyűlés összehívása iránt, ennek elmulasztása az adós vagyonának szűkkenését eredményezte, mivel a tőke helyzet rendezésének elmaradása miatt a saját vagyonát élte fel folyamatosan. Ezzel szemben a peradatok egyértelműen azt igazolják, hogy a tőkehelyzet rendezése érdekében az alperes tagi kölcsönök befizetésével próbálta rendezni a veszteséges működést. Az pedig, hogy nem hívta össze a taggyűlést, nincs okozati összefüggésben azzal, hogy az adós aktív vagyona ennek következtében szűkcent volt. Ugyanígy az átalakulásról vagy az egyesülésről, illetve jogutód nélküli megszűnésről való döntés elmaradásának sem következménye az adós aktív vagyonának a szűkcentése. Utóbbi körülményeket a Cstv. 33/A. § (4) bekezdése tartalmazza a felelősség alóli kimentés lehetőségeként, amely akkor lett volna alkalmazható, ha a terhére lehetett volna róni valamilyen vagyonszőkcentő jogellenes magatartást. Amennyiben a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének valamely tényállása megállapítható lett volna, akkor és azzal szemben a kimentés körében hivatkozhatott volna az alperes arra, hogy mindent megtett a gazdasági társaság gazdasági életből történő szabályszerű kivezetése érdekében.

A felperes hitelezői érdekeket sértő magatartásként jelölte meg azt is, hogy az alperes a 2017. február 7-én alapított cég4-ben fennálló adósi részesedés eltitkolásával, valamint a 2018-as per megindítását követően céltartalék képzésének elmulasztásával szűkcentette az adós vagyonát. Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy ezek a magatartások ugyan sérthették a számviteli törvényt, azonban ezekkel közvetlen oksági kapcsolatban az adós aktív vagyonának a szűkcentése szintén nem mutatható ki, mert az üzletrész tulajdon az adósi vagyonban maradt, annak felszámolási vagyonként történő értékesítésére a lehetőség nem veszett el.

[46] Mindezekon kívül hangsúlyozza az ítéltábla, a felperesnek meg kellett volna indokolnia, hogy az alperes károkozó magatartásával miként hozható okozati összefüggésbe a vagyonszőkcentés és annak felperes által meghatározott mértéke. A felperes keresetében vagyonszőkcentésként az összes hitelezői igény összegét jelölte meg, amely azonban nem lehet adekvát az első tényállásban írt, esetleges vagyonszőkcentés összegével.

[47] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során eltérő jogi álláspontra jutott, mivel a bizonyítékok egybevetésénél és értékelésénél nem vette figyelembe a kereseti tényállítás és a felelősségi törvényi tényállás közötti megfeleltethetőség szükségességét.

[48] Rámutat a másodfokú bíróság arra is, hogy a felperes által a szakértő részére feltenni indítványozott kérdések a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontjának megállapításán túl nem a szakértő kompetenciájába tartoztak. Az alperes részére felróható esetleges jogellenes magatartásoknak az előadása éppen a felperes kötelezettségét képezte volna a törvényi tényállásnak megfeleltethető történeti tényállás előadása keretében. A bíróság még a felperes indítványára sem háríthatta volna át a szakértőre a per eldöntéséhez szükséges tények és körülmények felderítésének feladatát (BDT2003.780.). Amennyiben az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a hitelezői érdekeket sértő jogellenes alperesi magatartás nem került megjelölésre a keresetben, úgy a felperest kellett volna felhívnia ennek a hiánynak a pótlására. A szakértő kirendelésével nem pótolható a felperes kereseti előadása.

[49] Itt mutat rá a másodfokú bíróság, hogy a felperesnek a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első tényállásán alapuló kereseti kérelme sikeressége miatt a második fordulatra alapított, a vagyonsökkenésen túlmutató egyéb okra alapított eshetőleg kereseti kérelmét az elsőfokú bíróság nem vizsgálta. A jelen másodfokú eljárásban az elsődleges kereset elutasítására tekintettel az eljárás tárgyát képezte ennek a felelősségi szabálynak a vizsgálata is. Az ítéltábla a vagylagosan érvényesített másodlagos, a felelősségi tényállás második fordulatra alapított kereseti kérelem esetében is azt tudta csak megállapítani, hogy a felperes nem adott elő olyan aktív vagy passzív magatartást, amely az alperesnek felróható és amellyel követlen oksági összefüggésben a hitelezői igények kielégítése a vagyonsökkenésen túl egyéb más okból teljes mértékben megghiúsulhatott.

[50] A kereset jogalapját [Pp. 7. § (1) bekezdés 8) pont] a meghatározó anyagi jogot közvetlenül keletkeztető Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott tények megjelölésének (kereseti tényállítás) hiányossága folytán a másodfokú bíróság kizárólag azt állapíthatta meg, hogy a felperest az általa érvényesített jog nem illeti meg, ennek következtében az elsőfokú ítélet nem megalapozott, erre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[51] Az ítéltábla keresetet elutasító döntése a felperes kereseti tényállításának hiányán alapult, így az egyéb törvényi tényállási elemek vizsgálata szükségtelenné vált, indokoltnak látta azonban az ítéltábla a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel, hogy az eljárás szabálytalanságát illetően rámutasson az alábbiakra:

Az elsőfokú bíróság a jelen döntés alapját képező tényeket nem érintően iratellenesen állapította meg ítélete indokolása [12] bekezdésében – a döntése alapjául szolgáló tények rögzítése körében – az igazságügyi szakértői véleményben foglalt egyes megállapításokat pl.: az alperes jogellenes magatartásaként tüntette fel a tagi kölcsön kötelezettség növekedését, immateriális javak, tárgyi eszközök kivezetését az eredmény terhére, azt is, hogy az alperes másik vállalkozása által üzemeltetett, kapcsolt vállalkozásába, illetőleg az annak tulajdonát képező cég3 Stekhause-ba irányította a materiális javakat és tárgyi eszközöket. Iratellenes volt az a megállapítás is, hogy az alperes az adós tulajdonosa volt, amely adatot a Cégnyilvántartás nem igazolt. Ugyancsak iratellenes módon rögzítette az elsőfokú bíróság a szakértő véleményének felperesi előadásként történő feltüntetését is.

Az ítéltábla megállapította, hogy a szakértő 2023. március 10-én 43. sorszám alatt terjesztette elő szakvéleményét, az elsőfokú bíróság 44. sorszámú végzésében hívta fel a feleket, hogy a szakértői véleménnyel kapcsolatos észrevételeiket tegyék meg, a felek a következő tárgyalásig írásban a szakértői véleményre észrevételt nem tettek, és a 48. sorszámú, valamint 50. sorszámú folytatólagos tárgyalásról készült jegyzőkönyv tanúsága szerint sem nyilatkoztak. A felperesi képviselő a felperes kereseti kérelmét, nyilatkozatait a szakvéleményben foglaltaktól függetlenül változatlanul fenntartotta. A szakvélemény ismeretében a felperes nem módosította a keresetét, így az elsőfokú bíróság iratellenes ténymegállapításaival túlterjeszkedett a felperes kereseti kérelmén. Az elsőfokú bíróság a Pp. 342. § (1) bekezdésében foglaltak sérelmével azzal is túlterjeszkedett a felperes kérelmén, amikor a szakértői véleményben foglaltak szerint fogadta el az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztének időpontját 2010. december 31. napjában, hiszen a felperes egy lényegesen későbbi időpontot, 2018. január 1. napját jelölte meg a fenyegető helyzet időpontjaként. Az elsőfokú bíróság adós maradt annak a magyarázatával is, hogy a szakvélemény ugyan legkorábbi időpontként a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kezdeteként 2010. december 31-ét jelölte meg, legkésőbbi időpontként azonban a 2018. január 1. napját határozta meg. Az elsőfokú bíróság ezt az ellentmondást sem tisztázta és a szakértő által megjelölt korábbi időpontot fogadta el, lényegében az adós mérleg adataira támaszkodva.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság részéről megvalósuló eljárási szabálysértésként jelölte meg, hogy a bíróság anyagi pervezetése nem volt megfelelő. Az alperes által is hivatkozottan a 28. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldalán a perfelvételi tárgyaláson az elsőfokú bíróság az összegzést követően a Pp. 6. § (2) bekezdésében és 4. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tájékoztatta a peres feleket a bizonyítási érdekről, a bizonyítás elkésetttségének, elmaradásának, sikertelenségének következményeiről. Az e körben adott tájékoztatása azon hivatkozása ellenére, hogy konkrétan kívánta tájékoztatni a feleket a bizonyítandó tények köréről, valójában általános jellegű volt és abban a kérdésben sem foglalt állást, hogy a bizonyítási kötelezettség általános szabályától eltérően alkalmazza-e a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében foglaltakat és ennek megfelelően a bizonyítási teher megfordítására sor kerül-e. Oly módon adott tájékoztatást, mintha a felperest terhelte volna az általános szabályok szerint a bizonyítási kötelezettség a felelősségi törvényi tényállás összes eleme tekintetében, holott az ítélet szerint alkalmazhatónak ítélte a Cstv. 33/A. § (5) bekezdését; ugyanakkor az alperest nem tájékoztatta a Cstv. 33/A. § (4) bekezdésében foglalt kimentés lehetőségéről sem.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a fenti lényeges eljárási szabálysértések jelen perben az ügy érdemére azért nem hatottak ki, mert a kereseti tényállítás hiányossága folytán a felperes keresete nem volt teljesíthető, ebből következően az eljárási hibák orvoslása is szükségtelen volt, így ennek jogkövetkezményeként az ítélet hatályon kívül helyezése és új eljárás lefolytatásának elrendelése sem volt indokolt.

[52] A fent kifejtettekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében megváltoztatta és a keresetet elutasította. A Cstv. 33/A. § (9) bekezdésére alapított biztosíték elrendelése iránti kérelem korábban jogerősen elutasításra került, ezért arról rendelkezni nem kellett.

[53] A kereset elutasítása következtében a felperes peresztes lett, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint az alperes költségeit a felperes köteles megtéríteni, erre tekintettel az

elsőfokú ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezéseit is meg kellett változtatni. A másodfokú bíróság a felperes részéről megfizetendő, az alperest megillető elsőfokú perköltség összegét 120.000 forint ügyvédi munkadíjban állapította meg, amelyet a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1), (2), (5) bekezdései alapján mérlegeléssel határozott meg, az elsőfokú eljárás során kifejtett munkával arányosnak talált 20 munkaórával számolva, míg a másodfokú perköltség összegét – tekintettel arra, hogy képviselő-változás volt és a tárgyaláson a jogi képviselő az ügyvédi megbízási díjra vonatkozó szerződés eredeti példányát felmutatta, amely szerint a felek 45.000 forint/óra díjat kötöttek ki – az IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja és 4/A.§ alapján az elvégzett munkával arányban álló 10 munkaórát állapítva meg 450.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjat határozott meg; továbbá másodfokú perköltségként a pervesztes felperes köteles megfizetni az alperesnek a 48.000 forint lerótt fellebbezési illetéket is.

Budapest, 2024. február 7.

Dr. Volein Anna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Kovács Mária s.k.

Dr. Mózsik Tímea s.k.

előadó bíró
bíró